

Thematic Network Project

AEHESIS

'Aligning a European Higher Education Structure In Sport Science'

Report of the Third Year

- Lithuanian Summary -

(Translated by the Lithuanian Academy of PE, Kaunas)

2006

PROJEKTO APŽVALGA¹

2003 m. spalio 1d. ERASMUS Tematinio Tinklo AEHESIS projektas pradėjo įgyvendinti tikslą „Europos aukštojo mokslo struktūros sporte derinimas“ keturiuose sektoriuose: „kūno kultūra“, „sveikata ir kūno rengyba“, „sporto vadyba“ ir „sporto treniravimas“. Sporto mokymo ekspertai iš 28 Europos šalių ir 70 partnerių organizacijų (pav.1) surengė įvairius pasitarimus ir konferencijas, pasikeitė daugybe darbo dokumentų tikslu sukurti naujus bendrus standartus ir nuorodas studijų programoms sporto sektoriuje, turint omenyje Bolonijos Deklaraciją, Lisabonos strategijos tikslus, susijusius su švietimo ir mokymo darbotvarke 2010 m. ir Europos kvalifikacijų sąranga (EQF).

Projektas buvo koordinuojamas Vokietijos Sporto Universiteto Europos sporto vystymo ir laisvalaikio studijų instituto Europos sporto mokslo, švietimo ir užimtumo tinklo vardu. Buvo sukurta projekto valdymo grupė, ekspertų ir keturios tyrimų grupės minėtuose sektoriuose: „kūno kultūra“, „sveikata ir kūno rengyba“, „sporto vadyba“ ir „sporto treniravimas“.

Figure 1: AEHESIS Partner Organisations

Pagrindiniai trečių projekto metų (2006m. rugsėjo 30 d.) rezultatai yra šie:

¹ Based on: Petry, K. & Froberg, K. (2006). *Overview of the project*. In: Petry, K., Froberg, K. & Madella, A. (2006). *Thematic Network Project AEHESIS - Report of the Third Year*. Cologne.

- (1) sukurta duomenų bazė, kaip pagrindinė priemonė nustatanti specifinę informaciją preliminariais klausimais leidžiančiais pradėti kurti bendrą studijų programą,
- (2) parengta studijų programos anketa tikslu surinkti informaciją apie Europoje vykdomas programas keturiuose sporto sektoriuose,
- (3) išvystyta projekto metodologinė koncepcija „Šešių žingsnių modelis“ atspindintis pagrindinius Bolonijos proceso principus (žiūrėti www.dfes.gov.uk/bologna) paremtus Tuning projekto metodologija (žiūrėti www.unideusto.org/tuning),
- (4) parengtos keturių sektorių tipinės studijų programos naudotinos kaip rekomenduojami modeliai.

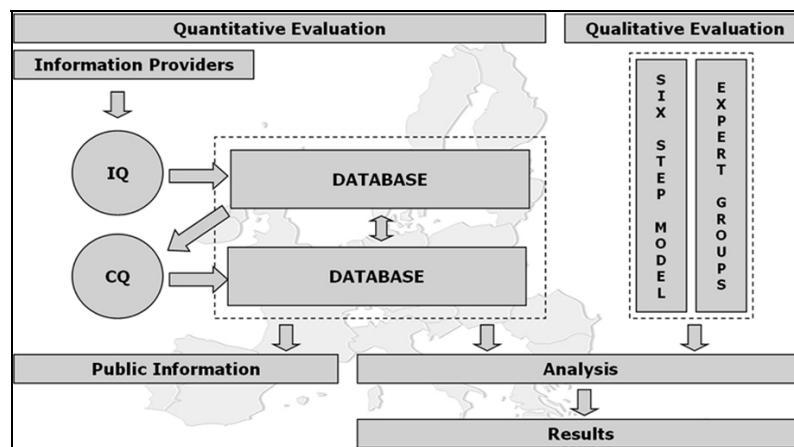

Figure 2: AEHESIS Project Model

Be to, nustatant ir įvertinant Europos sporto švietimo ir mokymo organizacijas buvo siekta sukurti rekomendacijas, kurios leistų nustatyti gerosios patirties modelius.

Visaapimantis, pagrindinis dėmesys buvo sutelktas ties naujoviškais sporto sektoriui specifiskomis kryptimis ir kokybės užtikrinimo sistemomis, kurios laiduotų akademinės kokybės ir Europos dimensijos suderinamumą aktualų darbo rinkai. Fundamentalus mokymo požiūris yra grįstas mokymosi visą gyvenimą koncepcija (žiūrėti www.ec.europa.eu/education/policies/III/III_en.html) akcentuojant ypatingai didelę tarpusavio bendradarbiavimo reikšmę tarp švietimo, mokymo institucijų ir darbdavių.

Tikslinės projekto grupės yra sporto studijų programų kūrėjai, sporto mokslo dalykų dėstytojai, studentai, universitetų ir kitų mokymo institucijų politikai atsakingi už mokymą sporto sektoriuje.

Projekto modelis yra pavaizduotas 2 paveiksle. Sporto švietimo ekspertai prisilaikė teoretinio „Šešių žingsnių modelio“ renkant praktinės patirties informaciją panaudojant dvi elektronines

anketas ir atliekant kokybinius tyrimus. Vėliau visa surinkta informacija buvo apibendrinta ir panaudota sektorių specifiniams modeliams sukurti.

EUROPOS SPORTO ŠVIETIMO INSTITUCIJŲ IR PROGRAMŲ PATEIKIMAS²

Vienas pagrindinių AEHESIS projekto tikslų buvo išsiaiškinti ir įvertinti sporto švietimo ir studijų programas, jų lygius ir programas siūlančias institucijas Europoje. Tokiu būdu, buvo sukurtos dvi elektroninės anketos: Institucijos anketa (IQ), skirta tik pagrindinei informacijai surinkti ir Studijų programos anketa (CQ), skirta detaliai specifinės studijų programos informacijai surinkti.

2006m. rugsėjo mėn. duomenų bazę (IQ) sudarė maždaug 540 sporto švietimo/mokymo programos, kurias siūlė 156 organizacijos iš 32 šalių. Pagrindinė informacija pateikiama svetainėje www.aehesis.com/database, o studentams - www.aehesis.com/StudentArea.

Apibendrinant reikia pasakyti, kad daugelis institucijų pateikusių informaciją priklauso viešajam ne-pelno sektoriui, nėra specializuotos sporto, o bendrosios teikiančios švietimo ir mokymo programas institucijos. Bendrai didžiausią skaičių programų pateikė 145 universitetai, 5% (28 programos) pateikė vienuolika neuniversitetinių, daugiausia mokymo organizacijų.

Vertinant šalis, daugiausiai programų pateikė Vokietija (73 programos), Prancūzija (60), Turkija (53) ir Jungtinė Karalystė (52).

Be tarpdisciplininės sporto mokslo srities apimančios aukščiausią skaičių 186 programos pagal projekte nagrinėjamas sritis pateiktų programų skaičius pasiskirstė sekančiai: 165 sveikata ir kūno rengyba, 156 kūno kultūra, 145 sporto treniravimas ir 131 sporto vadyba. Didžioji dauguma pateiktų duomenų bazėje programų (264) yra IV lygio (bakaluro laipsnio), 172 V lygio (magistro laipsnio ir 67 V+ lygio (daktaro laipsnio).

ŠEŠIŲ ŽINGSNIŲ MODELIS: NUO MODELIO IKI PROCESO³

Siekiant atrasti metodologinį požiūrį susijusį su kompetencijų logika vartojama pilietinėje visuomenėje, atsižvelgiant į Europos švietimo ir aukštojo mokslo politiką, taip pat ir Bolonijos

² Based on: Petry, K. & Gütt, M. (2006). *Mapping European Sport Education Providers & Programmes*. In: Petry, K., Froberg, K. & Madella, A. (2006). *Thematic Network Project AEHESIS - Report of the Third Year*. Cologne.

³ ⁴ Based on: Camy, J., Klein, G., Madella, A. & Petry, K. (2006). *Final Conclusion & Perspectives*. In: Petry, K., Froberg, K. & Madella, A. (2006). *Thematic Network Project AEHESIS - Report of the Third Year*. Cologne.

deklaracijos nustatytas kryptis ir Tuning'o projekto rezultatus, AEHESIS projekte buvo išvystytas „Šešių žingsnių modelis“ (žr.pav.3). Modelio paskirtis panaikinti spragą tarp socialinių poreikių santykyje su darbo rinka ir susijusių studijų programų.#

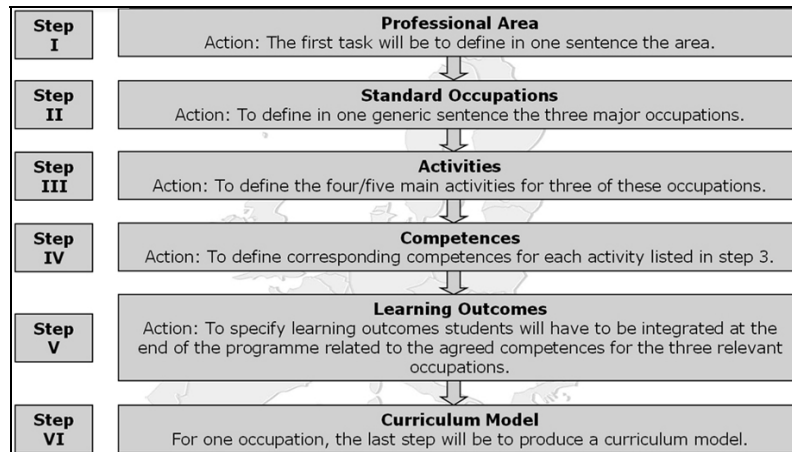

Figure 3: AEHESIS Six-Step-Model

2006 m. vienas pagrindinių iššūkių buvo pasiūlyti kryptių studijų programų modeliams įtraukiantiems planuojamus mokymosi rezultatus išreikšti įgyjamomis studentų kompetencijomis laukiamomis studijų programos realizavimo pabaigoje. Šešių žingsnių modelio įdiegimas ir gautų praktinių duomenų įtraukimas buvo atliktas kiekvieno sektoriaus individualiai. Sukurti studijų programų modeliai ir visos detalės susijusios su visos metodologijos realizavimu specifiniame sektoriuje yra pateikti svetainėje adresu www.aehesis.com ir pilnaverčiu tekstu AEHESIS projekto trečiųjų metų ataskaitoje. Šešių žingsnių modelis leidžia taikyti bendrąjį požiūrį, tačiau jis neturėtų būti vartojamas kaip tikslas imituoti ar reprodukuoti, bet naudotinas kaip sąranga ar kategorijų rinkinys suteikiantis vystymosi ir interpretavimo galimybę. Tokiu būdu, nenuostabu, kad dėl kiekvieno sektoriaus specifiškumo, modelio interpretacinių skirtumų, pats modelis buvo naudojamas skirtingais būdais.

Trumpai apibendrinant grupių interpretacijas pažymi šios antraštės:

- Sporto treniravimo: Nuo bendro modelio prie specifinio (*From a generic model to a specific one*)
- Sveikata ir kūno rengyba: Nuo bendro modelio prie sektoriaus medžio (*From the generic model to a tree of the sector*)
- Kūno kultūra: Bendras modelis tik vienai tipinei profesijai (*A generic model for only one standard occupation*)

- Sporto vadyba: Pritaikytas modelis vertingas klasifikuoti kompetencijas ir analizuoti ateitį (*An adapted model useful to classify the competences and to analyse the future*)

Buvo pasiūlyta įtraukti šiuos elementus į studijų programos modelį: tipinė profesija, laikotarpis, mokymosi rezultatai, studijų programos tikslai, pagrindinis turinys, dalykų programos, studijų trukmė, metodai, vertinimas ir mokymo srautai.

Šios tipinės profesijos buvo nustatytos skirtingose srityse:

Sveikata ir kūno rengyba

- Vyresnysis instruktorius/Asmeninis treneris (*Advanced Gym Instructor/ Personal Trainer*)
- Su sveikata susijusių pratimų instruktorius/Specialistas (*Health related Exercise Instructor/ Specialist*)
- Visuomenės sveikatos propoguotojas (*Public Health Promoter*)
- Sveikatos ir kūno rengybos vadybininkas (*Health and Fitness Manager*)

Kūno kultūra

Yra pasirinkta viena tipinė profesija, kuriai priskiriamos trys pagrindinės funkcijos:

- Mokymas (*Teaching*)
- Mokymas kūno kultūros įtraukiant papildomą fizinį ugdymą išryškinant plačios ir subalansuotos studijų programos skatinančios žinias, įgūdžius ir supratimą pateikimą (*Teaching PE including extra-curricular sport PE with emphasis on delivery of a broad and balanced curriculum fostering knowledge, skill and understanding*)
- Mokymas kūno kultūros įtraukiant sveikatą ir gyvenimo būdą (*Teaching PE including health and lifestyle*)

Sporto treniravimas

Yra pasirinktos dvi pagrindinės tipinės profesijos, apibrėžiant kiekvienoje dvi dedamasias:

- a) Treneris treniruojantis sportininkus dalyvavimui sportinėje veikloje (*Coach of participation-oriented sportsperson*)
 - Pradedančiųjų treneris (vaikų, jaunimo, suaugusių) (*Coach of beginners (child, junior, adult)*)
 - Treneris treniruojantis sportininkus dalyvavimui sportinėje veikloje (vaikų, jaunimo, suaugusių) (*Coach of participation oriented sportsperson (child, junior, adult)*)
- b) Treneris treniruojantis sportininkus varžybinei veiklai (*Coach of performance-oriented athletes*)
 - Treneris nustatantis/treniruojantis talentingus sportininkus (vaikų, jaunimo, suaugusių) (*Coach of talent identified/performance athletes (child, junior, adult)*)
 - Treneris dirbantis pilnu etatu/ su didelio meistriškumo sportininkais (*Coach of full-time/high performance athletes*)

Sporto vadyba

- Miesto, rajono sporto skyriaus vadybininkas arba direktorius (Local Sport Manager or director in a city or municipality)
- Sporto klubo vadybininkas arba direktorius (Sport club Manager or Director)
- Nacionalinės sporto federacijos vadybininkas arba direktorius (Manager or Director in a National Sport Federation)
- Kūno rengybos klubo vadybininkas (Manager in a Fitness Club)

Vienas iš sekančių ateities žingsnių yra užbaigti darbą visose profesinėse sporto profesijų srityse ir sukurtus studijų programų modelius išvardintoms vienuolikai tipinių profesijų pritaikyti prie Europos kvalifikacijų sąrangos (EQF). Suprantama, pagrindiniai iššūkiai kyla iš klausimo – ar egzistuojančios švietimo ir mokymo sistemos ES šalyse, kurios yra atsakingos už žmogiškųjų išteklių rengimą yra pritaikytos socialiniams ir ekonominiams poreikiams.

IŠVADOS & PERSPEKTYVOS⁴

Tikslu numatyti ateities perspektyvas susijusias su iššūkiais universitetams ir kitoms sporto mokymo institucijoms turi būti priimta dėmėn Europos švietimo politika ir sporto sektorių tipinės profesijos (žiūrėti AEHESIS trečių metų ataskaitą).

Visi šie elementai sudaro pagrindą bendros sporto ir susijusių su sportu sektorių švietimo ir mokymo strategijos sukūrimui kaip svarbaus visų egzistuojančių sporto švietimo ir mokymo institucijų elementui.

Atsižvelgiant į ateities kryptis yra laukiami keturi iššūkiai: pirma, išvystyti iniciatyvas sukuriančias „žinių visuomenę“ kompetencijų sporto sektoriuje išraiška. Po to, palapsniui tobulinti mokymo ir švietimo veiklas atsižvelgiant į Europos Komisijos Mokymosi Visą Gyvenimą Programą. Trečia, pritaikyti Šešių žingsnių modelį visuose sporto sektoriuose, ypač atsižvelgiant į tipinių sporto profesijų nustatymą ir jų tikslus, funkcijas ir kompetencijas. Ir paskutinis bet ne galutinis iššūkis, suteikti vertingus patarimus švietimo ir mokymo institucijoms su sportu susijusioms sritims ir paskatinti tolimesnį bendradarbiavimą sektoriuje panaudojant „Europinę Informacinę Platformą“. Visa tai pagrindžia svarbiausią Europos sporto mokslo, švietimo ir užimtumo tinklo (ENSSEE) iššūkį ateičiai ir AEHESIS projekto tęstinumui.

⁴ Based on: Camy, J., Klein, G., Madella, A. & Petry, K. (2006). *Final Conclusion & Perspectives*. In: Petry, K., Froberg, K. & Madella, A. (2006). Thematic Network Project AEHESIS - Report of the Third Year. Cologne.